

נדרכו האחרונה

בכאב ובצער רב ליוו ביום רביעי שנער אלפי אנשים את הרב רזיאל שבח הי"ד שנרצח בפיגוע הירי ליד חוות גלעד שבשומרון. הרב שבח הי"ד נקבר בחוות גלעד והיה לראשון שננטמן ביישוב.

50 שנים לשחרור ירושלים יש"ע והגלן • במה תורנית אידאולוגית ותעשית לחיזוק אחיזתנו בארץ

ספר חדש לזכרה של הלל אריאל הי"ד

8

רק לא לצאת מהשורה

6

אילה רסים-טל חלק ב'

4

הרב דני איזק

ראש ישיבת "בית אורות" בירושלים

על הפרשה - בא

אומה מוסרית

ימים נחשפו אוצרותיהם בדירותיהם, ושום יהודי לא ניצל הזדמנות זאת לעשות בהם נקם, במאומה לא נגעו מאדם ועד שרוך נעל. גדלות מוסרית זו של העם הייתה חשובה מאוד לעם, ושמה התקוממו בליבם לרעיון להעמיד בסכנת מה ניצחון מוסרי זה על ידי בקשת הכסף והזהב. מוסיף הרש"ר - כשראו המצרים את גדולתם המוסרית של ישראל נמלכו לכפר, ולו במעט, על העבר על ידי נדיבות ונתינה. לפי הרש"ר היושר המוסרי שלנו אומר לנו לא לקחת מהמצרים כלום, אלא שהקב"ה רצה שלא יצאו ישראל בידיים ריקות ממצרים, שהרי לא הייתה אפשרות

לקראת היציאה ממצרים אומר הקב"ה למשה, "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואישה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב". כבר עמדו חז"ל על הבקשה המיוחדת הזו: "בבקשה ממך הזהירם על כך, שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם". מה החשיבות של היציאה ברכוש גדול? האם יש כאן לימוד לדורות על הנהגת האומה? הרש"ר הירש מבאר: במכת חושך הוכיח העם את יושרו המוסרי. במשך שלושה ימים היו המצרים אסורים באזיקי עיוורון. שלושה

השבוע בישעמדה אנו מציגים בפניכם את הנתונים המעודכנים ביותר על אוכלוסיית יהודה, שומרון ובקעת הירדן. מספר התושבים העדכני, הגידול באוכלוסייה בשנת 2017 ונתונים דמוגרפיים רבים שיעזרו לכולנו להבין את המצב הנוכחי בהתיישבות. הנתונים השנה מציגים מגמה של האטה בצמיחה הנובעת משנים של הקפאה תכנונית והיעדר בניה. אז מי היישוב הגדול ביותר? מי המועצה המקומית בעלת הגידול הגבוה ביותר וכמה תושבים יש בערי יהודה ושומרון - כל התשובות בפנים.

המשך בעמוד הבא >

יציאה	כניסה	יציאה	כניסה
17:39	16:38	17:41	16:22
17:41	16:39	17:43	16:41
17:44	16:35	17:41	16:31

חזון השבת

מדריך למטייל במעיינות יהודה שומרון ובקעת הירדן

לאוהבי הארץ
ספר חובה שאסור לפספס

מחיר מבצע לרגל ההשקה 20 ש"ח בלבד

לרכישה: 02-6211999 | www.yeshaclick.co.il

10.1.17

הארץ
מה יכול להיות נעים וכיפי יותר מטיולים לאתרי מעיינות המייצגים את כל מרכיבי התרבות הנופית והחקלאית של הגדה המערבית?..."

נתוני האוכלוסיה ביהודה, שומרון ובקעת הירדן בשנת 2017

ולאחריהן אריאל (2.3%). נתון חשוב נוסף הוא ממוצע הגילאים, כאשר תושבי יהודה ושומרון צעירים יותר מהממוצע הארצי. לפי נתוני הבחירות האחרונות, כ-53% מתושבי יהודה, שומרון ובקעת הירדן הם מעל גיל 18 כשהממוצע בכל מדינת ישראל עומד על 73% אזרחים מעל גיל 18.

על אף הגידול השנתי מעל הממוצע הארצי, אנו מביעים שמחה מאופקת. בעוד שבשנה החולפת עלו מספרי יחידות הדיור שעברו את התהליכים בממשלה והיו אמורים לצאת אל הפועל, אנו נמצאים עדין ב"הקפאה שקטה". רובן המוחלט של יחידות הדיור שהיו אמורות להיבנות נתקלות בקשיים רבים שמקורם במחסור בכח אדם, מה שיוצר צווארי בקבוק רבים בלשכת התכנון ובהכנת המרכזים לשיווק ומקשים על הוצאות התכנון לפועל.

ההאטה בצמיחה נובעת משנים של הקפאה תכנונית והיעדר בניה. מתוך אותן אלפי יחידות דיור שאושרו השנה, נבנו בפועל בשנת 2017 מאות בודדות של יחידות דיור ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. הפרסומים בתקשורת מדברים כל העת על יחידות הדיור שאושרו, אך המציאות שונה לחלוטין מן הנראה כלפי חוץ.

עברנו אתגרים רבים, מדיניים ובטחוניים אך תמיד המשכנו לצמוח. לאחר שנים של האטה בבנייה נדרשת פעולה ממשלתית רצינית לשחרור חסמי הבנייה והגדלת היצע הדיור בהתיישבות. דבר זה יוריד את מחירי הדירות בירושלים ומרכז הארץ, וגם יחזיר את הצמיחה לממדים אותם הכרנו בעבר.

זה בידנו, אפשר לשנות זאת במהירות.

ושומרון הם כמובן הערים (לפי גודל): מודיעין עילית, ביתר עילית, מעלה אדומים ואריאל בהן מתגוררים יחד 190,591 תושבים (44%). במועצות המקומיות ביהודה ושומרון חיים 93,403 תושבים (21%) ובמועצות האזוריות הפרוסות ברוב השטח מתגוררים 145,909 תושבים (35%).

היישוב הכי גדול שאינו מועצה או עיר הוא כוכב יעקב שבבנימין, אחריו שערי תקווה בשומרון, גבע בנימין (אדם), טלמון, כפר אדומים ועלי.

מבחינת הגידול ביישובים, גם השנה היישוב עלי זהב (כולל לשם) שבשומרון הוא בעל אחוז הגידול הגבוה ביותר עם 5.24% גידול בשנת 2017. בין שאר היישובים שצמחו במיוחד נמצא את נעמה בבקעת הירדן (12.9%), נגוהות בהר חברון (13.4%), בית הערבה שבמגילות ים המלח (20.2%) ומיצד בגוש עציון (9.6%).

במועצות האזוריות, הגידול הרב ביותר נרשם במועצה האזורית מגילות ים המלח, שאחוז הגידול שלה בשנת 2017 עומד על 8.3%. שאר המועצות האזוריות עומדות על אחוזי גידול גבוהות גם הן (מאחוז הגידול הגבוה לנמוך): מועצה אזורית שומרון (6.5%), מועצה אזורית הר חברון (5.2%), מועצה אזורית בקעת הירדן (4%), בנימין (2.7%) וגוש עציון (2.6%).

המועצה המקומית בה נרשם הגידול הרב ביותר היא המועצה המקומית אפרת, שאחוז הגידול של בשנת 2017 הוא 4.7%. אחריה עומדת מועצה מקומית קדומים (3.8%), מועצה מקומית קרני שומרון (3.5%) ומועצה מקומית עמנואל (3.1%). העיר בה נרשם הגידול הגבוה ביותר היא ביתר עילית (5.3%), מודיעין עילית (4.6%)

כמדי שנה, גם השנה אנו מפרסמים בתחילת השנה האזרחית את נתוני האוכלוסייה ביהודה, שומרון ובקעת הירדן בשנה החולפת. לצד אירועים קשים שחוונו השנה בהתיישבות, אשר רק בשבוע שעבר קיבלנו להם תזכורת כואבת, ציינו השנה באירועים ופעילויות רבות את חגיגות יובל שנים לחזרה לחבלי אבות ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. לפני יובל שנים עלה הרב חנן פורת זצ"ל עם קבוצה של תשעה אנשים לחדש את ההתיישבות בכפר עציון. אירוע מכונן זה היה יריית הפתיחה. חמישים שנה אחרי אירוע זה, עם תחילת שנת 2018, ההתיישבות הישראלית באזור מונה כ-150 יישובים בהם מתגוררים 435,708 תושבים. מניתוח הנתונים עולה כי הגידול השנתי באוכלוסיית האזור בשנת 2017 עומד על 3.4% לשנה, כאשר בעשור האחרון נרשם ממוצע גידול שנתי של 4.5% בשנה.

הגידול בשנת 2017 (3.4%) נמוך במעט מהגידול בשנת 2016 (3.9%), גם הגידול במספר הנפשות ירד, בשנת 2016 הוא עמד על 15,765 תושבים לשנה ואילו בשנת 2017 הוא עומד על 14,299 אנשים. בעשור האחרון ההתיישבות גדלה ב-15,230 תושבים לשנה בממוצע. למרות זאת אנו עדין שומרים על אחוז גידול גבוה יחסית לממוצע הארצי שעומד על 2% לשנה.

בזיקה לדת נמשכת המגמה הקבועה בה יש כמעט שוויון בין הקבוצות, כאשר כל קבוצה - דתיים לאומיים, חרדים וחילוניים - מהווה כשליש מהאוכלוסייה הכללית באזור עם יתרון קטן למגזר הדתי לאומי ולחרדי. היישובים הגדולים ביותר ביהודה

בצדדים הכלכליים שלה. זהו הבסיס שעל גביו תבנה האומה את כוחותיה המהותיים, תפקיד עם ישראל הוא להיות אור לגויים, אך אין אפשרות למלא תפקיד זה אם אנו חיים רק חיים רוחניים מופשטים. אנחנו חייבים להיות עם שיש לו כלכלה חזקה וחיים מלאים, ומתוך זה ועל גבי זה תהא האומה שלמה בכל כוחותיה ותמלא את ייעודה. אין ספק שהנהגת האומה מורכבת מאוד ודרכי הנהגת האומה חייבים להתבאר מתוך לימוד עמוק של "תורת המדינה", המשקללת את ההיבטים ההלכתיים והמוסריים השונים, ולפעמים גם הסותרים אחד את השני, ועל פיהם להחליט כיצד לפעול.

שהשיקול המוסרי וההלכתי הוא מרכזי בהחלטת המנהיגים, ולא הרוח המנשבת בעם תכריע. עדיין צריך לבאר מה החשיבות של הרכוש הגדול שעל כן מבקש הקב"ה מישראל שישאלו מהמצרים את כספם וזהבם. מבאר הרב קוק: אדם שנמצא במצב של עבדות, נפשו מושפלת וממילא אינו מבקש גדלות של החיים - על כן ראוי להרגילו לבקש בקשות גדולות, כדי שיבוא מזה גם כן לשאוף למידות עליונות ולמעלות נפשיות גבוהות, כוחם השפל של ישראל יתרומם על ידי העושר שיקבלו מהמצרים, ומתוך כך ילכו ויעלו בדברים המהותיים של החיים הישראליים. האומה הישראלית חייבת להיות חזקה גם

בכל שנות העבדות לבסס עצמם כלכלית. לעומתו, אומר הנצי"ב: ולא היה בזה שמץ עוולה, שהרי בדין היה לקב"ה לצוות לבזז גם כן. עבדנו בפרך מאתיים ועשר שנים, ואין שום מקום לפקפק בחובת המצרים לשלם לנו על עבודתנו. אין ספק שחשוב ללמוד את שתי השיטות, ומהם להסיק מסקנות מעשיות, מוסריות והלכתיות, לפי ניתוח אמיתי ומורכב של הסיטואציות השונות. לשם כך צריכים להעמיד מנהיגי ציבור יראי שמיים ועמוקי מחשבה. הם ידעו להחליט האם אסור לגעת ברכוש אויבנו, כמו שנהג יהושע בעי, או שמא אפשר לבזז אותם. זוהי החלטה כבדת משקל ומהותית מאוד. ברור

יש שחר אמנה

ציונות לא חייבת להיות בשחור לבן.

בית צמוד קרקע
999,000 ₪ החל מ-

בית חדש. קהילה חדשה. כרם רעים.
בואו להקים קהילה חדשה 20 ד' ממודיעין בימים אלה מתפתחת קהילה חדשה ומגוונת בכרם רעים 20 דקות בלבד ממודיעין בלב גוש טלמונים. בתים צמודי קרקע במחירים אטרקטיביים, הצטרפו לצמיחה בכרם רעים.
www.kereim.co.il • (הראל) 052-566-5993

אילה רסים-טל על רקע האשקוביות המגיעות לעפרה, 1976.

תפקידו בנאמנות. מערכת היחסים שלנו עם הצבא הייתה טובה. פעמיים או שלוש בשבוע קיבלנו ארגזי אספקה של מזון. כיוון שעל פי הנהל הצבאי נאסרה שמירת מזון לאורך זמן, משהגיעה האספקה החדשה, מילאו אחר הכלל "ישן מפני חדש תוציאו" והעבירו אלינו את כל מה שנשאר ברשותם מה "נגלה" הקודמת. קיבלנו כמויות עצומות של לחם, מוצרי חלב, ביצים וירקות, והללו - חוסלו כמום מיד.

אורחים

למדרשה ולבית ספר שדה הגיעו קבוצות רבות: גברים, נשים, ילדים והמון חברים צעירים. אחרי עידן חדר האוכל המשותף, עבר אירוח הקבוצות הללו אל בתי החברים. הרבינו לארח לסעודות שבת, ולפעמים ללינה. בבית הקטן שלנו אירחנו בני נוער, שומרים מתנדבים, מורות חיילות ובנות שירות לאומי. בין התפקידים שמילאתי היה שיבוץ אורחים למארחים. לכל מי שנענה לפנייתי ואמר "כן" - מיד שידכתי כמה אורחים. התקיימו פה סמינריונים לקיבוצניקים, ואני זוכרת קבוצה שהגיעה היישר מבקור ברמאללה. הם ישנו במועדון או בבית הכנסת, שם שיכנו קבוצות רבות. המדריך שלהם הפגין עוינות ועודד אותם לשאול שאלות מתריסות. הם שאלו מדוע אנו רומסים את הזכויות של הערבים ולוקחים מהם את בתיהם. הצגתי להם את העובדות: שכשבאנו לעפרה לא היה כאן דבר: לא עץ, לא פרח, לא ציפור. ומאז שהגענו, הם החלו להציג את נכסיהם מהעבר שלא היה ולא נברא.

שְׂרָפָה באֶסְפָּה

אספות חברים התקיימו בפורום של 30 איש בקושי, אך במעורבות גבוהה מאוד. ערב אחד, כמנהגנו בערבים שבהם נערכו אותן אספות, השארנו את הילדים ישנים ויצאנו. האספה הייתה סוערת במיוחד ונסבה על אופי היישוב (עירוני, כפרי או קיבוצי). מדי פעם קפצנו הביתה, וידאנו שהכול בסדר ומיד חזרנו לאספה. באחת הפעמים הגענו, והנה - הבית מלא עשן. התברר שמאז ביקורנו האחרון, משהו נפל על תנור ה"פייריטייד". ב"ה הצלחנו לשלוף את הילדים מהמיטות כשעורם בין שניהם ולהעבירם לביתה של משפחת קאפח. שבוע שלם מאז האירוע, בכל שיעול ובכל עיטוש, בקעו מאפיהם הקטנים עננים שחרחרים של פיה. הבית על כל תכולתו, כולל כל מה שהיה נתון בתוך הארונות, התכסה

היחסים הטובים היו גם מעשי עוינות, בעיקר מהכפרים דיר ג'ריר וסילוואד. רבים מאתנו ואני בתוכם למדנו נהיגה ברמאללה. פאדל, המורה שהקנה לי את רזי הרכב והכביש, נהג להשמיע אמרות כנף שאני זוכרת עד היום. האפשרויות הגלומות בנהיגה הלהיבו אותי. נהגתי להתיישב מאחורי ההגה ולדהור. פאדל לא היה שותף להתלהבות הזאת. "שוואיה! שוואיה!" (לאט! לאט!) נהג לצעוק על תלמידתו הסוררת, כשהוא אחוז בהלה וידי אוחזות בכל מה שאפשר לאחוז בו כדי שלא לעוף מהמושב הקדמי הסמוך לנהגת השועטת קדימה. אזור הפרברים של רמאללה היה יפיה. היו בו וילות מוקפות חצרות ענק שרבות מהן התהדרו בברכות שחיה. בשיעורי הנהיגה שלי, מי שקבע לאן נוסעים, הייתי אני. אני גם קבעתי את הזמנים. שיעור שהיה אמור להימשך ארבעים דקות, ארך שעה. אהבתי לנסוע למקומות היפים ביותר. בלעתי בעיני את המראות, וכשניסה פאדל לסיים את השיעור בזמן שתכנן, עשיתי כל שביכולתי לדחות את הרגע. אמרתי לו: "פאדל, יאללה, עוד סיבוב אחד, בוא נראה קצת את רמאללה".

אספקת מזון

נוצרה בקבוצה חלוקת תפקידים: חלק מהנשים עבדו במטבח המשותף ובישלו לכולן, ביניהן אני זוכרת את חיה עזריה (רונד), אסתר קיה ולרשטיין. איילה קאפח ואולי גם תמר אופן. פנחס ולרשטיין המשיך לעבוד כמורה במרכז שפירא, וצבי בייטנר כמורה בירושלים. טובה מרחביה ומנוחה נתן ריכזו את הקניות, ומנוחה הייתה גם הנהגת של הג'פ. בהמשך נסגר חדר האוכל המשותף ונפתחה במקום מכולת. במשך שנים ניהל אותה ביד רמה שלמה תנעמי. את שלמה אפינה תכונה מיוחדת: כולנו מכירים את הכלל "דע לפני מי אתה עומד". לשלמה היה הכישרון לדעת מי עומד לפניו ולפנות לכל אחד ואחד בדרך המתאימה לו ביותר. אפילו היידיש התגלגלה על לשונו כאילו הייתה השפה שעליה גדל בילדותו בתימן. גם חוש ההומור שניחן בו סייע בידו לתקשר עם שלל ה"טיפוסים" שמצאו דרכם לעפרה. לעתים היה שלמה "קל לכעוס", אבל לא פחות מכך היה גם "נוח לרצות". בעזרת טוב לבו והצחקו שהתגלגל מפיו דרך קבע, שבה את לב הקונים והספקים ומילא

// מראיינות:

שירה הדס וטליה פלק

עולם נאיבי

נקראנו אז "מחנה עובדים עפרה", ובראשית הדרך לא היו, כאמור, לא מים וחשמל, לא ביוב וגם לא שבילים או מכולת. והנה, ימים אחדים לפני פסח, ומעט החשמל שסיפק הגנרטור - חדל והיה לאין. הגנרטור התקלקל ולא פעל. לא היה אור, התנורים לא עבדו, ולא יכולנו להתקדם בהכנות לחג. הכול נעצר. ולאור הירח המלא, הסתובבנו כולנו, כל הנשים, אובדות עצות, שואלות זו את זו לשלב שאליו הגיעה כל אחת בהכנות, ומנסות להתנחם ב'צרת הרבים' של כולנו.

האפשרויות לתקשר עם אנשים מבחוץ היו דלות: כמעט לא הייתה אפשרות ליהנות משירותי דואר, והתחבורה שעשתה דרכה לרמאללה, הייתה התחבורה היחידה שעמדה לרשותנו. כשמסתכלים היום על צורת החיים שלנו אז, זה יותר ממצחיק. חיינו בעולם נאיבי שקשה להבין איך הוא התנהל. מי התפרנס? ומי צריך בכלל פרנסה? הרי האוכל משותף והמגורים בחינם. ואולי בכל זאת עבדנו והתפרנסנו? מי זוכר.

בתחילה התנהלנו כקיבוץ: אכלנו בחדר אוכל משותף והרכישות נעשו במרוכז, ובהדרגה התהווה היישוב. היה צורך בגני ילדים והתחלנו לקיים אספות חברים לקבלת החלטות הנוגעות לגיבוש אופיו של המקום. התברר שראו בנו תופעה. אוהדים מכל רחבי הארץ, רצו לחזות בפלא, והרצון הזה עורר גלי עלייה לרגל של קבוצות שפקדו את המקום וגם גלי תרומות שהוזרמו אלינו. עם ישראל חיבק את ההתיישבות: מישהו תרם את בית הכנסת הראשון, ואחר תרם 10-20 מכונות כביסה. אף אחת מהן לא עבדה. יוסי אינדור, ברוך הכפיים והכישרון, ניגש מיד למלאכה: הוא הוציא מכולן את הקרביים, ובמלאכת מחשבת הרכיב מחדש כמה מכונות מחודשות לתועלת כולם.

יאללה, פאדל

ברמאללה הסתובבנו בחופשיות. לטייבה נסענו בלי סוף, ועם תושבי עין יברוד, שהיה אז כפר קטן, קשרנו קשרים אישיים וחמים. לאריאל אלון, נער בגיל העשרה, היה קשר מיוחד עם ערבי שכן והוא קיבל ממנו סוסה. עם זאת, לצד

במרחב: ארבעה עפרה

ב'שחור-השחור הזה'. סידנו את כל הבית. זה פתר את בעיית הקירות, אך לא את בעיית החפצים ששכנו ביניהם. כל הבגדים התמלאו גרגירים קטנים של פיח, ומכונת הכביסה לא הועילה. אז עוד לא זרקו בגדים בקלות כמו היום. זה היה נורא. זה קרה בלילה קר מאוד, והוא זכור לי עד היום כסיוט.

תרבות ובידור

כשנפתח משרד מסודר הוא שכן בבית הראשון במורד רחוב הפלמ"ח. ורדה שמחוני נכנסה לתפקיד מזכירת היישוב, ואני הפכתי להיות האחראית לחיי התרבות. במיוחד זכורות לי מסיבות פורים המדהימות שקיימנו, שתכניתן כללה חידונים והופעות, 'תחנות' ותחפושות מרהיבות. כדי ליהנות במסיבות עבדנו לקראתן, עמלנו והשקענו. לשכור 'מחיק' מבחוץ - לא עלה על דעתו של איש. אמונים על הדרכת 'חז"ל' "אם אין אני לי - מי לי?" מצאנו דרכים מגוונות ויצירתיות להצחיק את עצמנו. בתכניות הוצגו על פי רוב מצבים מחיי יום-יום. נהנינו לצחוק על עצמנו ועל ההווה שיצרנו יחד. התקופה התאפיינה במיצוי מיטבי של הכישרונות הגלומים בחברים. כל כישרון ויכולת יצאו מן הכוח אל הפועל בעשייה למען הכלל (מעניין שככל שֶׁהַתְּבָרְנָנוּ וְהַתְּבָרְנָנוּ הַתְּחִילוּ לִיבֵּא תַכְנִיּוֹת). גם ביום העצמאות הופענו במופעים שחיברנו בעצמנו וחגגנו בשירים ובריקודים. בליל החג, לאחר התכנית, התכנסנו כולנו: אנשים, נשים וטף בחדר האוכל לסעודת "ליל העצמאות" משותפות. בט"ו בשבט קיימנו ביישוב את מסורת הנטיעות. ואף על פי שמים להשקיה לא היו לנו, בכל זאת שתלנו עצים לרוב, מבלי לדעת "אֵי זֶה יְכַשֵּׁר הָאֶרֶץ אוֹ-זֶה, וְאֵם-שְׂגִיָּהּם כְּאֶחָד טוֹבִים". בשנה השנייה של עפרה, נעשו הנטיעות ברוב עם: עשרות מבקרים הגיעו להביע תמיכתם ביישוב הצעיר, ובתום הנטיעות נהנינו יחד ממופע מרשים של הרב קרליבך.

מאבק בחולות

בשנת 1979 חתם ראש הממשלה מנחם בגין על הסכם עם נשיא מצרים אנואר סאדאת, הסכם

דור ההמשך

אני מצטערת שהילדים שלי לא גרים פה, אבל מרגישה שהדברים שהם עושים חשובים מאוד: בתנו הבכורה גרה ב'קיבוץ העירוני' בקריית מנחם בירושלים; בנו השני, אשתו ובנו גרים בהוד השרון; בתנו השלישית גרה ב"שדה בר" בגוש עציון; יצחק, בנו הרביעי, גר בקיבוץ "סעד" (בעוטף עזה); וצעירת הבנות גרה עם שלוש עשרה משפחות נוספות בחוות עמק דותן שבשומרון. הקשר שלי לעפרה חזק ביותר, ולא הייתי מחליפה אותה בשום מקום אחר. זה מקום שנותן כוחות. הייתי מעורבת גם בקליטת העולים הראשונים מאתיופיה במחצית השנייה של שנות השמונים, והיום הם ישראלים יותר ממני. זו הייתה זכות להיות פה מההתחלה, לקחת חלק בעשייה הגדולה ולתעל אליה את החיים הפרטיים. כשאני יוצאת בליל שבת אחרי הארוחה, אני המומה מהמוני החברה הצעירים שנפגשים יחד ברחובות. איזה כיף לראות את זה! עם זאת, לגידול יש שני צדדים, ולצד הצמיחה מעוררת ההתפעלות, הגודל גם הופך אותנו לאנשים גאים, דבר שלא היה פה בתחילה. הפשטות של פעם הביאה איתה גם נעימות, והקשיים חיברו אותנו יחד והפכו אותנו לאנשים טובים יותר, אך בסופו של דבר, בעתות משבר, עפרה מתגלה כקהילה מלאת אידיאלים וזה משמח ומרגש.

שנכלל בו סעיף שלפיו ישראל תפנה את חצי האי סיני ותיתן אותו למצרים. אנחנו התנגדנו לזה. בחולות סיני פרחו התיישבות משגשגת כל כך ומצליחה. "איך אפשר לעשות דבר כזה?", לא הבנו. חנן פורת ואחרים מהתנועה לעצירת הנסיגה שלפו אותנו מעפרה לטובת המאבק. בעפרה כבר היו מעל מאה משפחות כך שהיישוב לא התרוקן. לא יצאנו לשליחות לבד. בקיץ תשמ"א הדרים עמנו גם משה וטובה מרחביה, חיה ויאיר מאיר ומנחם ונעמה גרנית. אנחנו ירדנו למושב, ולעיר ימית ירדו הרב משה ורביקה שפירא. הייתה אתנו גם משפחת גביש מאלון מורה, שעשרים שנים אחר כך חדר מחבל לביתה ורצח את ההורים, סבא ונן. בסיני עסקנו בהסברה והסתובבנו בכל המושבים, ונוצרו חברויות חדשות. היו לנו חברים במושבים אוגדה ושדות, וזכינו להכיר ולהתחבר גם למשפחה בנתיב העשרה - משפחת מאיר, ובשנות התשעים, בעקבות אותה היכרות-חברות, בחרה משפחת מאיר לבוא ולהצטרף לקהילת עפרה. עבדתי עם חנן פורת במטה המאבק, ויורם המשיך לעבוד כסגן קמ"ט חשמל במנהל האזרחי ביו"ש. בתקופה זו כבר היינו צריכים להתפרנס, ויורם, כדי לתמרן בין כל המשימות שנדרש להן, נסע הלך ושוב אלפי קילומטרים. עד היום אני מתקשה להבין איך הצליח למלא את כולן.

הפצת עלוני שבת בכל הארץ

שליחי הציפור שלפם
מבית מקור ראשון

הדבקת מודעות בבתי הכנסת ובריכוזים דתיים

לפרטים: יוסי בן הדוד
052-8908518
yossib@makorrishon.co.il

במרחב: חתונת חתונה

רק לא לצאת מהשורה

ככה הם עלו על ההר: בהתחלה קרואנים, ואז גבעה אחת, ואז שניה, לאט לאט. את כל השטח. הגבעות החשופות גידלו בתי אבן מכוסים בגגות אדומים. צריך ליישב את הגבעות, ועל ההר הסמוך גם הציבו בית, ובו גרו ילדים. ילדים שימלאו את השממה. כי צריך.

ושם היה לי גן עדן קטן, בשבת בבוקר על מדרגות בית הכנסת, בנעלי בובה, גרביים לבנות עם שולי תחרה, שמלה ורודה פרחונית ומתחתיה חולצה לבנה. פוני ישר גזור על המצח. שורת ילדות מסודרת. קודם דג מלוח, אחר כך קלס, האם אפשר לעבור את הנהר? כשתיגמר התפילה בבית הכנסת תתחיל מסיבה גדולה של קיגל, דגים מלוחים, ומטריות נייר קטנות שנקטוף מהר מכל שולחן. ולפנות ערב הרחוב שוב יתמלא ילדים משחקים בכדור, אמא יושבת במרפסת. השמש שוקעת לאט אל ההר ממול שאותו רואים מהחלון הגדול בסלון.

בדרך לקדומים באוטובוס הנופים משתנים, עוברים את הוואדי וכפר ערבי קטן. על אם הדרך ילדים בכפכי גומי הולכים לבית ספר. הם לובשים חולצות כחולות. הבנות מכוסות מהצוואר. עצי הזית על אם הדרך מתרטבים מגשם והמגפיים שלי מתמלאים בבוץ. בלילה אני חולמת חלום מלא אימה על שטן העולה מן הוואדי, פניו רעולות, זקן שחור עוטף אותו, והוא מחזיק בסכין. אבל בבוקר אני נזכרת שיש מרחק בין הגדר לבין הבית, יש עוד שתי שורות בתים שמקיפות אותנו, שאנחנו לא הראשונים.

הגבעות האפורות מוריקות בחורף, עצי הזית העייפים מוקפים רקפות קטנות וזמניות. אבקת פיות ורדרדה. הגשם דופק על תקרת הקרוואן שהוא הסניף שלנו, ואנחנו בפנים, בסווצ'רים, מתאמנות על ריקוד לקראת

השבת הגדולה. הידיים מכוסות גרביים, ובשעת המופע יכבו את האורות, ונהיה רק גחליליות קטנות בחשיכה. כשאת חלק מהשבת את זוכרת איך לבוא. תמיד חולצה לבנה. החצאית כחולה ועניבה. רק לא לשכוח עניבה. אחרת אשאר בחוץ, לבד מחוץ לקרוואן הגדול הזה.

המבוגרים ידעו מה ואיך צריך לעשות והם התוו את הדרך. בשעה קשה, התאספנו כולנו לקריאת תהילים בקומה הראשונה. הרב היה מדבר על חשיבות יישוב הארץ. ניחום אבלים הוא גם דרך לצאת משיעור מתמטיקה מעיק במיוחד. הדרך ברורה ומדויקת ואנחנו נלך בה ולא נישבר. ובחורף ההוא היינו בחוץ הפגנה אחרי הפגנה. הדרכים הפכו למפחידות, בסניף שרנו שירי נשמה כל שבת אחרי הצהריים. הפגנו חוזקה.

בשבת בבוקר אני בעצלתיים. בין עיתון לעיתון אני מכינה לעצמי עוד כוס קפה. על בית כנסת אין מה לדבר. אני פותחת את דלת המרפסת, לנשום קצת אויר. כשאני בחוץ אני לא מורידה ממנה עין, שלא תרד לכביש. אחר הצהריים היא תלך לחברה או תזמין אחת, בליווי הורה. היא יודעת בלי שאמרתי לה במפורש, שהרחוב הוא מסוכן, שלא מסתובבים לבד, שלא יורדים. לכאורה אני בקהילה, אבל בעצם אני תא בודד, נבג מתעופף לו באויר, מחפש נמל לעגינה. בשבתות האלה, בשקט של הבוקר, אני נזכרת בילדה בנעלי הלק, בזו שמצאה לה מקום של ביטחה על מדרגות בית הכנסת, שלא שאלה את עצמה אם היא שייכת. אני רוצה לשבת שם עכשיו איתה.

אף פעם לא החלטתי לעזוב את הבית. לפני שזה קרה כבר מצאתי את עצמי בחוץ, מספיק צרה אחת יותר מדי ואת הילדה בלי העניבה. היישוב כולו עומד בצד השני, מביט

בך, מתלבט. לא רציתי להרוס את הסדר, הייתי ילדה טובה. אחר כך דירות שירות, מעונות, שכירות. לא היה עוד מקום שבו הייתי שורש, שנשמתי לרווחה. ורק לפני כמה שבועות העזתי לבקר, ביקור קצר מהיר, חברה שילדה. אני בווה בבתיים הישנים שנשארו אותו דבר, פגעי הזמן חרצו בקורות העץ. רק אני נתלשתי. אולי בעצם הייתי צריכה להישאר שם, כמו בקיבוצים, כמו בארמונות עתיקים שמגדלים דורות של משפחות ולא אסופת אנשים מנותקים. כי אולי זה מה שהיה שם, אנחנו גדלנו יחד אבל הם אולי היו תלושים, בודדים, מנסים לתקוע יתד בהר טרשים קירח, מנסים ליצור תמונה שלווה, לבנות דור המשך, להעמיד פנים. אני יודעת, אמא שלי לא הצליחה.

את לא שייכת לשם, אני מנסה לומר לעצמי בשקט. את לא מספיק מאמינה. לא מספיק חושבת שהאדמה הקדושה שווה שתחיי עליה את חיך בפחד, לא שווה שתמות עליה. אני לא שייכת גם לכאן, אני שחקן שעלה בטעות למחזה אחר, אני מנותקת. אני לא הגרעין התורני, אני לא אציל את לוד. לא מעניין אותי ללכת בשבת בבוקר לבית כנסת יהודי בקצה העיר שהתרוקן, למלא אותו מחדש כי צריך. אני מתנגדת לצריך, בית הכנסת הריק ההוא לא מחכה לאף אחד, לא הוא, לא העיר, לא השכונות העייפות. אני מסרבת לקחת חלק, להיות חלק מהציבור הזה שרואה את עצמו כמו חייל ממושע עסוק בהסתערות על היעד הבא, עסוק בצריך, עסוק בכלל ישראל.

אני רוצה להיות לעצמי, אני רוצה בית, הגנה. אני רוצה להיות שוב הילדה הקטנה מהכפר עם נעלי הבובה, אני רוצה להפסיק להתגעגע. אני רוצה להפסיק להתגעגע.

מה יקרה

מוצי"ש | 27 בינואר

שלמה בראבא בנקעת הירדן / י"א בשבט 27 בינואר

לאחר קריירה מצליחה בת ארבעה עשורים השחקן והקומיקאי שלמה בראבא חוזר לבמות לראשונה בחייו עם מופע יחיד חדש. המופע החדש מבוסס על חומרים ביוגרפיים וחושף את חייו - בגוף ראשון - כמו שלא עשה מעולם. מחיר: 60 ש. בשעה 21:00 בהיכל התרבות. לפרטים וכרטיסים: 02-9941410

מרוץ עיר האבות ה-10 בקרית ארבע / י' בשבט 26 בינואר

מרוץ עיר האבות מתקיים זו השנה העשירית בקרית ארבע ובשנים האחרונות לזכרו של אברהם אשר חסנו הי"ד. במרוץ יתקיימו מקצים של 5, 10 ו-2 ק"מ, במסלול שעובר במערת המכפלה ובאזורים היסטוריים נוספים, ובנוסף לראשונה במרוץ - מקצה חצי מרתון. השתתפות: 60 ש. לפרטים והרשמה: www.mk4.org.il

"בוב דילן בארץ הקודש" באפרת / י"א בשבט 27 בינואר

יהודה זיס וארז ניר מזמינים אתכם להצטרף אליהם לוואן ולצאת למסע בעקבות שיריו של בוב דילן, זוכה פרס נובל לספרות לשנת 2016. במהלך המופע נחשף הקהל לעולמו הפנימי של בוב דילן - אחד האמנים המשפיעים ביותר במאה העשרים, דרך חלומותיו, אהבותיו, שקריו והביקורת החברתית הנוקבת שלו. מחיר: 10 ש. בשעה 20:30 בספריה הציבורית. לפרטים וכרטיסים: 02-9932936

לרגל שנת ה-50 לשחרור יהודה ושומרון, תנועת ההתיישבות 'אמנה' מציבה את היעד הבא: **מיליון מתיישבים ביו"ש! הצטרפו אלינו!**

ש.א.ג. (ת"ל)
בניה והפיתוח בע"מ

יש שחר אמנה

בית צמוד קרקע חד משפחתי

שלב א'
הסתיים
שלב ב'
נפתח

עשרות זוגות צעירים
כבר רכשו

כרמי שילה

- ✿ בית חד משפחתי על כחצי דונם
- ✿ צמודי קרקע חד משפחתיים
- ✿ אחרונים ביהודה ושומרון
- ✿ קהילה חמה עם כל השירותים הדרושים
- ✿ יישוב דתי לאומי בצמיחה

מודד 10/17 | כולל אגרת מבני ציבור

החל מ -

1,149,000 ₪

כרמי שילה

הראל: 052-5665993

50 ד' ירושלים
15 ד' ארץ
30 ד' שילה
55 ד' ת"א
1-800-260-240
מרכז מידע אמנה
www.amana.co.il

מה קורה?

לדיווחים ותמונות:

yesha.shelano@gmail.com

בית הספר להתגייס ולתת מענה ריגשי וחוסן לתלמידיו. ראש מועצה מקומית קרית ארבע חברון **מלאכי לוינגר**: "אמש קיבלנו עוד חיזוק לרוח המיוחדת בקרית ארבע חברון. אין ספק, כי פרס זה הוא אבן דרך משמעותית ונותן רוח גבית וכח להמשיך עשייה".

לטייל עם עמיתים חברי 'עמיתים לטיולים' טיפוּס ביום שישי האחרון לטרוג'ה במערב גוש שילה, אשר ממנו ניתן לראות נוף רחב מחדרה לגדרה. הטיול התקיים בהובלת **אלי גורביץ** ובהדרכת **מאיר רוטר**, אליהם הצטרפו 150 העמיתים, ביניהם מנכ"ל מועצת יש"ע **שילה אדלר** ומנכ"ל עלי **עידו מאושר**. משכונת פלגי מים ביישוב עלי, ירדו לביקור בנקבת עין א-סויה שמזוהה עם עינות ברקאי המופיעים אצל יוסף בן מתתיהו. משם אל מתחת לצומת רחלים וצעדו לאורך ואדי א-שער, אל הדרך העולה לפסגת ג'בל הטרוג'ה. בפסגה נהנו החברים מתצפית 360 מעלות מרהיבה לעבר הרי גלעד שבמזרח, שפלת החוף שבמערב, הר גריזים ועיבל שבצפון ושמות המסרק ורמאללה שבדרום.

ספר הלל שנה וחצי לאחר הירצחה של הלל יפה אריאל הי"ד בביתה שבקרית ארבע, מוציאה אמה של הלל, **רינה אריאל**, יחד עם אחותה **צפורה פילץ** ספר ייחודי וחדש. הספר, הנקרא "פרקי הלל", נועד ללוות את המסע המשותף לאם ולבת המצווה והוא מעניק חוויה משותפת לאימא ולבת לאורך שנת בת המצווה כולה. הספר מכיל שנים עשר שערים ובהם דפי לימוד, דפי פעילות, סיפורים וקטעי קריאה לאם היוצאים מן הלב. הספר מוקדש לעילוי נשמת הלל יפה אריאל הי"ד אשר זכתה לחוות שנת בת מצווה נפלאה ורבת משמעות. את הספר ניתן לרכוש בכתובת: <http://bit.ly/2B6qXIX>

מודים לכלל העוסקים במלאכה, נשיא המדינה **ראובן ריבלין**, חברי הכנסת ואנשי משרד ראש הממשלה ונמשיך לעקוב ולבחון כיצד תמומש ההחלטה. מימושה של ההחלטה הינו אתגר לא פחות חשוב מעצם קבלתה".

מכתב תנחומים בתחילת השבוע הגיע יו"ר מועצת יש"ע **חננאל דורני** לביקור תנחומים אצל משפחת שבח בחוות גלעד כאשר בידי מכתב מיוחד שהגיע למועצת יש"ע משגריר ארה"ב **דייוויד פרידמן**. לפגישה הגיעו גם מנכ"ל מועצת יש"ע **שילה אדלר** ועם **אלי פיאפש**, רכז דסק חול של מועצת יש"ע. השגריר ביקש מפיאפש להקריא את המכתב בפני המשפחה: "בשם ארצות הברית אני מביע את תנחומיה של אומתנו מעומק הלב, על רקע הרצח הטראגי של הבעל והאב, הרב רזיאל שבח", כתב **פרידמן** הדגיש במכתבו, "קיוויתי לומר לכם מילים אלו באופן אישי במהלך ימי השבעה, אך לוח הזמנים שלי חייב אותי להישאר מחוץ לישראל לכמה ימים נוספים. קבלו נא בינתיים את מכתבי, עד שנצליח להיפגש בצורה אישית. בסיום המכתב כתב השגריר בעברית את המילים "יהי זכרו ברוך", וגם "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים".

מצטייני החמ"ד השבוע התבשר מנהל בית הספר "חברון בנים" בקרית ארבע **שלמה לוינגר**, על זכיית בית הספר בפרס הארצי "מצטיין החינוך הדתי" לשנת תשע"ח מתוך 600 בית הספר היסודיים בכל הארץ. ראש מינהל החמ"ד **הרב אברהם ליפשיץ** בירך את **לוינגר** וצוות בית ספר על זכייתם בפרס, עם עוד שני בתי ספר יסודיים. לאחר פינוגים בהם נרצחו דמויות הקשורות לבית הספר, התמודדו התלמידים עם אתגרים לא קלים, ומציאות מורכבת ורגישה. זה דרש מכלל צוות

מגיני הסביבה השר להגנת הסביבה **זאב אלקין** נפגש השבוע עם יו"ר מועצת יש"ע **חננאל דורני** בלשכתו והציג בפניו את הישגי המשרד, אשר החשוב שבהם עבר במסגרת מרתון הדיונים בין חמישי לשישי בשבוע שעבר. בדיונים השיג השר **אלקין** תקציב תוספתי מהאוצר, של כחצי מיליארד ש"ח, שמטרתו טיפול במפגעים הסביבתיים ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. בפגישה דובר על המפגעים הסביבתיים הדרמטיים שקיימים ביהודה ושומרון בתקופה האחרונה. השר הנחה את צוות משרדו להכין תכנית עבודה מסודרת לטיפול במפגעים, במקביל ליישבות עבודה נוספות שיתקיימו בקרוב עם ראשי מועצת יש"ע וגורמי מקצוע הבקאים בתחום. השר **אלקין** אמר: "מדובר בנושא שפוגע באופן אנוש בקרקע, באוויר ובמים ומשפיע על איכות חייהם של אזרחי ישראל תושבי יהודה ושומרון. היום, יותר מתמיד, אנחנו קרובים לשלב הביצוע. יחד עם ראש מועצת יש"ע **חננאל דורני** וראשי הרשויות ביהודה ושומרון נשקיע מאמצים רבים לקדם את הנושא במהרה".

נגד הבולענים בשבוע שעבר אושרה בקריאה ראשונה, במסגרת ההחלטה על תקציב המדינה, החלטה היסטורית להקצאת חבילת סיוע רב שנתית בת כ-450 מיליון שקלים לשיקום תשתיות לאומיות בעוטף ים המלח. ההחלטה הינה תוצאה של עבודה רבה שנערכה במסגרת ועדה מיוחדת שהוקמה בעקבות לחצי חברי כנסת וראשי המועצות האזוריות תמר ומגילות ים המלח, **דב ליטבינוף ואריה כהן**. ראשי המועצות ליוו את דיוני הוועדה באופן פעיל ולא חסכו מאמצים בהוכחת ובהמחשת סדרת הנזקים העצומה. ראש המועצה האזורית מגילות ים המלח **אריה כהן**: "מדובר בהחלטה היסטורית. נותר רק לראות כיצד תמומש. אנו

מועצת יש"ע

מועצת היישובים היהודיים
ביהודה ושומרון וחבל עזה
רמת הגולן 55, ירושלים
טלפון 02-6211999 פקס 02-6516662
www.myesha.org.il

עורך: אלנת זכריה **פרסום מודעות:** נדב מלכה 052-5665052 nadav@myesha.org.il
הפצה: מקור ראשון - יוסי 052-8908518 **עיצוב:** מ. פלדמן, תקוה דגן, אסף קרדש
תמונות: REUVEN FRIZI, ירון בוצר, דגנית סטניצקי, מירי צחי
הפקה: יש שחר הפקות בע"מ
לתגובות: perla@myesha.org.il אין המערכת אחראית לתוכן המודעות